

54 informatieblad Radar
juli 2016

**'De Samen-
werking
is winst voor
iedereen'**

Samen spelen en elkaar spelenderwijs versterken

Begeleiding cliënten bij 50/50 store een succes / Pilot samenwerken met het netwerk / Stichting Steunfonds en 500 euro actie / Uitleg over Wet Langdurige Zorg

Inhoudsopgave

- 3** Begeleiding naar werk en dagbesteding
- 6** Pilot samenwerken met het netwerk
- 8** Stichting Steunfonds 500 euro aktie
- 10** Nieuws en agenda
- 12** Cliënt vertelt... Carlo Smeets
- 14** Samenwerking jeugd
- 16** Column Frans Wilms
- 17** Kennismaking BMV Aldenhof
- 18** Wet- en regelgeving: Wlz

Beste lezers,

Onze cliënten blijven ons verrassen. Geef ze de ruimte, eigen verantwoordelijkheid, structuur én goede begeleiding en ze komen vaak verder dan iemand ooit voor mogelijk had gehouden. Begeleidster Fatiha Aissaoui ervaart het tot haar grote genoegen vrijwel elke dag. Voor haar een stimulans om door te pakken, ook als het even tegenzit. Zij begeleidt jonge cliënten bij (o.a.) de 50/50 Store in Maastricht.

Het netwerk is voor onze cliënten van groot belang. Toch kan lang niet iedereen er op terugvallen. Binnen Radar is onlangs de pilot 'Samenwerken met het netwerk' gestart. Negen integrale teams leren en ervaren momenteel hoe zij als professionals beter met het netwerk kunnen samenwerken om de kwaliteit van leven van cliënten te verhogen.

Echo ging onlangs op bezoek bij Carlo Smeets en zijn ouders Jo en Engelen. Carlo woont nog thuis, maar staat op de wachtlijst voor een woonvorm. Hijzelf, maar ook zijn ouders, vinden dit lastig, maar zien ook in dat loslaten onvermijdelijk is. In deze Echo leest u hun verhaal.

Verder in dit nummer: welke leveringsvormen kan een cliënt in de Wlz (Wet Langdurige Zorg) kiezen, hoe vergaat het de peuters van KBC De Grummelkes bij peuterspeelzaal Samen Spelen, lees over de geweldige inzet van cliënten in BMV Aldenhof en de bijdrage die de Stichting Steunfonds Radar kan leveren aan leuke activiteiten voor cliënten.

Wij wensen u veel leesplezier!

De redactie

Begeleiding naar werk en dagbesteding

Fatiha Aissaoui: “Het is een uitdaging om eruit te halen wat erin zit”

‘Waar een wil is, is een weg’, kan gerust het levensmotto van Fatiha Aissaoui genoemd worden. De afgelopen jaren bracht ze het in elk geval met verve in de praktijk. Na de sluiting van lunchcafé Doe Gewoon, wist ze acht cliënten succesvol te plaatsen bij externe bedrijven, waaronder vier bij de 50/50 store in Maastricht. Daar spreken we haar in de lunchroom die in samenwerking met cliënten wordt gerund.

Erik, begeleidster Fatiha, Sonny en Dylan

Fatiha ontwikkelde een stappenplan om alle cliënten van Doe Gewoon op de best mogelijke manier óf bij dagbesteding óf bij externe bedrijven te plaatsen, afhankelijk van wensen, behoeften, talenten en (on)mogelijkheden. “Het begon met een aantal goede gesprekken,” geeft ze aan. “Gevolgd door de zoektocht naar een geschikte plek. Dat is niet altijd gemakkelijk geweest. Soms hebben cliënten extra vaardigheden nodig. Wat ik dan bijvoorbeeld mis, is dat wij vanuit Radar de noodzakelijke scholing bieden. Want doe je dat niet, dan betekent dat een extra beperking.” Maar, gaat niet, bestaat niet, bij Fatiha. Ze noemt het voorbeeld van een cliënt die graag de kassa wil bedienen maar moeite heeft met rekenen. “Ik heb allerlei instanties benaderd, maar het wilde maar niet lukken. Uiteindelijk heb ik een vrijwilliger gevonden die een uurtje per week rekenles kan geven. Het kost dus veel tijd en energie om overal achteraan te gaan, maar als het dan lukt, is het wel geweldig.”

50/50 store

Via hoofd Anita Bastiaans raakte Fatiha in gesprek met de 50/50 store. Dat is een winkel van het Leger des Heils, waar naast een aantal vaste medewerkers ook cliënten van het Leger des Heils werken. De 50/50 Store verkoopt kleding en meubels, er is een lunchroom en kapperszaak. Fatiha begon met poolshoogte nemen, de sfeer te proeven. Na enkele gesprekken en een dagje zelf meedraaien in de winkel raakte ze enthousiast. “Ik zag mogelijkheden voor vier cliënten; Erik Schmidt, Houssaine El Abdeslami, Sonny Klok en Dylan Schmitz. Alle vier waren ze enthousiast. Ze werken hier elk 3 dagen per week, Houssaine werkt in de winkel en de andere drie in de horeca. Alle drie zijn ze enorm gegroeid. Houssaine bijvoorbeeld, was voorheen niet zo gemotiveerd, kwam vaak te laat of niet opdagen. Daar is hier geen sprake meer van! Hij heeft hier zijn sociale vaardigheden ontwikkeld, is klantvriendelijk en komt op tijd. Sonny werkt in de horeca en hoe! Elke morgen verzorgt hij de opstart van de lunchroom. Dat doet hij heel goed, in zijn eigen tempo. Sonny mag ook – als enige – de kassa bedienen. Erik wil dat ook en krijgt daarom rekenles zodat hij daar misschien naar toe kan groeien.”

Geoliede machine

“Voor alle vier de cliënten geldt, ze nemen hun verantwoordelijkheid. Ze zijn allemaal zeer betrokken en spreken elkaar ook aan,” merkt Fatiha op. “Ik werk hier drie dagen per week van 11.00 tot 14.30 uur. Dan ben ik beschikbaar voor zowel de ochtend- als middagploeg. De overige uren werken de cliënten zelfstandig, onder leiding van vaste medewerkers Kai en Sandra waarmee ze een perfecte klik hebben. In het begin hebben we natuurlijk heel veel gepraat. Wat kan 50/50 van ons verwachten, hoe kunnen ze het beste met mensen met een arbeidsbeperking omgaan? Hoe zorgen we ervoor dat ze niet overvraagd worden etc. Ik heb een paar eenvoudige hulpmiddelen ontwikkeld om meer structuur aan te brengen en hen op weg te helpen. Zoals een bestellijst waar de (zeer vele!) gerechten en dranken van de lunchkaart op staan zodat deze bij bestelling alleen maar aangekruist hoeven te worden. Of een set huisregels met duidelijke afspraken over werktijden, pauzes etc. Inmiddels loopt alles als een geoliede machine. Op onze mensen wordt echt gerekend. Tijdens het 5-jarig bestaan van 50/50, dat onlangs is gevierd, zijn ze dan ook volop in het zonnetje gezet.”

Eruit halen wat erin zit

Op de vraag wat Fatiha drijft, antwoordt ze: “Ik vind dit een geweldige doelgroep. Ik zie het als een uitdaging om er bij deze jonge mensen uit te halen wat erin zit. Als ik dan zie hoe mensen groeien, dan geeft dat een heel mooi gevoel. Soms moet je gecalculeerde risico's durven nemen, dat hebben we hier ook gedaan en dat is goed uitpakend. Maar zelfs als het niet lukt, heb je er in elk geval van geleerd. Soms gaan dingen langzaam en dat kan mij behoorlijk frustreren. Maar ik ben een doorzetter, als iets niet lukt, probeer ik het gewoon nog een keer maar dan op een andere manier. Deze vier cliënten zijn hier helemaal op hun plek. De goede resultaten zorgen ervoor dat er binnenkort ruimte komt voor nog enkele cliënten.”

Samenwerken met het netwerk

“Denk niet voor het netwerk, maar betrek ze gewoon”

COUP-training medewerkers

Ouders, familie, vrienden en/of burens leveren een grote bijdrage aan het welzijn, welbevinden en kwaliteit van leven van cliënten. Radar wil de betrokkenheid en actieve deelname van het sociale netwerk van cliënten dan ook stimuleren én ondersteunen. Maar hoe dan? Wat is daarvoor nodig? De pilot ‘Samenwerken in het netwerk’ moet de juiste handvatten gaan bieden. Negen integrale teams doen eraan mee.

Gilberte Pinckaers, projectmanager: “Grotere betrokkenheid van familie en mantelzorgers zorgt voor een betere kwaliteit van leven. Maar in de praktijk blijkt het toch vaak lastig om het netwerk te betrekken. We zijn het niet gewend en vinden het soms moeilijk. Ook kunnen vooroordelen in de weg zitten. Met deze pilot (zie kader) willen we bereiken dat begeleiders, familieleden en het netwerk op een goede manier met elkaar in gesprek gaan en elkaar ondersteunen. We hopen dat familieleden en mantelzorgers zich meer uitgenodigd voelen de sociale band met de cliënt (weer) op te pakken en te onderhouden. Niet omdat het moet, maar vanuit een intrinsieke motivatie.”

Erkenning voor familie

Paula Mena Lagos werkt als begeleidster in woonvorm Jacintahof (integraal team Centrum-Oost) in Brunssum. “Ik vind de pilot erg leerzaam en inspirerend. Nuttig ook, want het netwerk is enorm belangrijk voor onze cliënten. Zij kennen hun familielid langer en anders dan wij en zo kunnen we elkaar aanvullen. Wij leren op een andere manier naar familie kijken en krijgen instrumenten aangereikt die de dialoog op gang moeten brengen. Voor familieleden die veel doen voor onze cliënten zie ik deze pilot als erkenning en waardering. Het probleem is dat we vaak te groot denken, maar met kleine stappen komen we er ook.”

Concreet werkt het best

Ook Fransien Pelzer, van integraal team Zuid-Oost1 in Maastricht, is enthousiast. “Ik sta meer stil bij het netwerk, vraag me bewuster af welke persoon iets voor mijn cliënten kan betekenen. Wat ik heb gemerkt is dat een concrete taak, bijvoorbeeld een bril kopen met de cliënt, beter werkt dan het meer algemene ‘een keer koffie drinken’. De cliënt is altijd ontzettend blij met de ondersteuning van een familielid en dat zie ik als een grote stimulans. Belangrijk leerpunt is dat je mensen waardeert zoals ze zijn en dat ook accepteert. Ik hoop dat deze pilot ervoor zorgt dat we beter in gesprek komen met familieleden en dat het netwerk zich meer betrokken gaat voelen.”

Niet loslaten, maar anders vasthouden

Sonja Schatorjé is de moeder van Danielle. “Wij zijn al jaren nauw betrokken bij de zorg voor onze dochter Danielle die begeleid zelfstandig woont. Een tijdje geleden werd ik gebeld of ik wilde deelnemen aan de pilot. Bij de eerste bijeenkomst bleek het echter niet om Danielle te gaan, maar om haar vriend Joep. Joep heeft, behalve een pleegzus, geen enkele familie. Wij nemen die taak graag op ons. Onze betrokkenheid doet Joep goed en daarmee ook onze dochter.” Sonja erkent dat een netwerk een grote bijdrage levert aan het welzijn van cliënten. “Gelukkig heeft Danielle veel mensen op wie ze kan terugvallen, maar helaas is niet iedereen zo fortuinlijk. Juist daarom vind ik het waardevol dat Radar investeert in het netwerk van cliënten.” Sonja memoreert nog de voorstelling Familiefabels. “Een feest van herkenning, dat veel emotie met zich mee bracht. ‘Vooral de uitspraak ‘het gaat niet om loslaten, maar om anders vasthouden’, is mij bij gebleven.”

Verhalen van anderen

Trout Henssen is zus van cliënt Mia, tevens haar bewindvoerder en eerste aanspreekpunt. “Ik vind dit een goed initiatief. Jammer dat bij de eerste bijeenkomst vrij weinig verwanten waren, een gemiste kans. Ik heb genoten van

de theatervoorstelling. Hele herkenbare situaties, mooie interactie van de acteurs met de zaal en dialoog tussen mensen in de zaal. Zo kreeg je ook de verhalen van andere mensen mee, en kom je erachter dat iedereen tegen dezelfde dingen aanloopt. Ik ben nu benieuwd naar de volgende fase die in augustus start.”

Mooie resultaten

Gilberte: “De pilot loopt tot en met eind december, maar we zien nu al de positieve effecten. Een begeleider vertelde bijvoorbeeld over een cliënt die een aantal weken drie maal daags naar het ziekenhuis moest. Omdat zijn broer in de Randstad woont, was deze niet benaderd. Totdat de begeleider gewoon belde in de hoop dat hij misschien het weekend zou komen. De broer kwam meteen met een oplossing; als hij in de woonvorm mocht slapen, kon hij drie weken lang deze zorg overnemen. Het leerpunt: denk niet voor het netwerk, maar betrek ze gewoon. Het resultaat kan onverwacht mooi zijn. Maar ook als mensen niet willen helpen, kan daar een hele valide reden achter zitten waar je pas achter komt als je erover praat.”

Nieuwsbrief

Wat gaat Paula's team nu anders doen? “We hebben afgesproken om beter en gestructureerder te gaan communiceren met het netwerk van onze cliënten. Er komt een nieuwsbrief met allerlei interessante berichten over de woonvorm, maar ook oproepen om eens aan te schuiven bij de koffie. Insteek is dat we op een hele laagdrempelige manier contact leggen en de relatie versterken.”

Samenwerken met het netwerk is een methode die bestaat uit vier onderdelen:

- Nulmeting (de Samenspelscan): hoe staat het met de samenwerking met het netwerk? Wat gaat goed en wat kan beter?
- Interactieve voorstelling Familiefabels: ludieke en herkenbare presentatie van misverstanden en vooroordelen (voor medewerkers en netwerk)
- COUP-training (voor medewerkers). COUP staat voor: Contact leggen en onderhouden, Ondersteuning bieden aan familie, Uitnodiging van familie en Participatie van familie
- Klantarena voor cliënten en mantelzorgers/familie: welke behoeften heeft het netwerk, in gesprek over wederzijdse verwachtingen

De pilot wordt inhoudelijk begeleid door Vilans, een landelijk expertisecentrum.

Stichting Steunfonds Radar en de 500 euro actie “Gewoon doen!”

Een dagje GaiaZoo met als afsluiting lekker eten bij de Chinees. Met z'n allen naar Toverland met de bus, en een frietje uit de hand. Uitwaaien in de Python van de Efteling. Zomaar wat voorbeelden van dagtripjes die met een financiële bijdrage van het Radar Steunfonds kunnen worden georganiseerd voor en met cliënten.

Esegreet Huynen werkt als begeleidster in (zorg)boerderij Daalhoeve en maakt elk jaar dankbaar gebruik van de extra bijdrage van het Radar Steunfonds. “Gewoon doen,” raadt ze ouders, vrijwilligers en collega's aan. “Het geld is er immers voor! Met € 500,- extra kun je hele mooie dingen doen. Wij overleggen met de cliënten wat ze willen ondernemen. Dan kan de voorpret al direct beginnen. We hebben altijd hele gezellige uitstapjes gemaakt, waarvan de cliënten met volle teugen hebben genoten. Dit jaar zijn we met 28 personen in de Efteling geweest; een grote groep cliënten, begeleiders en vrijwilligers van (zorg)boerderij Daalhoeve en AC Bosscherveld.”

Veel mogelijkheden

Rob Moobers, penningmeester Stichting Steunfonds Radar: “Ons fonds richt zich al jaren op het mogelijk maken van leuke extra activiteiten voor en met cliënten. We hopen hiermee een impuls te geven aan hun kwaliteit van bestaan. Het initiatief voor deze activiteiten ligt bij de begeleiding, vrijwilligers en/of mantelzorgers van de cliënten. Een aanvraag doen is heel eenvoudig. De aanvrager vult het formulier in waarop het voorstel wordt toegelicht, inclusief een begroting. Na afloop van het evenement krijgen wij de bonnetjes en worden alle kosten tot maximaal € 500,- vergoed.” Het Steunfonds steunde de afgelopen jaren uiteenlopende activiteiten. Van zomercarnaval tot Kerstboottocht, van Winterwonderland tot pretpark. Maar ook de aanschaf van bijvoorbeeld nieuwe dieren voor de boerderij, de huur van een carnavalswagen voor de optocht, een sportdag of kerstpakket behoren tot de mogelijkheden.

Sponsors

De Stichting Steunfonds is een onafhankelijke zelfstandige stichting. Penningmeester Rob Moobers werkte zelf jarenlang bij Jan Baptist/Radar als adjunct directeur Financiën en Facilitaire Zaken. Ook de andere bestuursleden hebben affiniteit met de doelgroep van Radar. Het geld in het Steunfonds is afkomstig van sponsors; bedrijven, service clubs of goede doelen-acties. “Soms geven sponsors het geld voor een bepaalde voorziening, dan labelen wij het ook voor die voorziening. Zo komt het bedrag daar terecht waar de gulle gever het gewenst vindt. Het Steunfonds is een officiële ANBI-Stichting en dat betekent dat de donateurs gebruik kunnen maken van een giftenaftrek belastingvoordeel.

Extraatje

Esegreet is maar wat blij met het Steunfonds. “Onze cliënten werken hard, evenals de vrijwilligers. Ze hebben echt wel een extraatje verdiend. Het Steunfonds biedt ons die mogelijkheid iets extra's te doen. Op zo'n dag leer je cliënten, collega's en vrijwilligers eens op een andere manier kennen. Het teamgevoel en onderlinge band wordt versterkt en daar hebben we de rest van het jaar samen profijt van. Daarnaast is het natuurlijk gewoon fun!”

Meer weten? Kijk op www.steunfonds-radar.nl

Kort nieuws & agenda

Kort Nieuws

Jaarverslag 2016 Radar

Het jaarverslag 2015 van Radar is uit! 2015 was een jaar dat gekenmerkt werd door veranderingen. Enerzijds ingegeven door externe veranderingen en anderzijds omdat we vanuit onze missie & visie een nieuwe richting willen ingaan. In 2015 zijn we in staat geweest om impulsen te geven aan onze opdracht om de kracht van cliënten te versterken en hebben we tevens ons financiële fundament versterkt. De aangekondigde maatregelen van de overheid lopen parallel met onze missie en visie. Ondanks de terugloop aan financiële middelen zien we dit ook als een kans om steeds meer en steeds beter onze missie in al ons handelen centraal te stellen.

Lees het jaarverslag 2015 op onze website www.radar.org/over-radar/publicaties/jaarberichten

Jaarverslag 2015 centrale cliëntenraad

Het jaarverslag 2015 van de centrale cliëntenraad (ouders/verwanten) is uit. De centrale cliëntenraad behartigt binnen Radar het algemeen cliëntbelang. Daarbij maakt de CCR gebruik van (interne) gastsprekers die de beleidskeuzes toelichten en vragen beantwoorden.

Lees het jaarverslag 2015 van de Centrale Cliëntenraad op onze website www.radar.org/over-radar/publicaties/medezeggenschap

Sponsoring fietsparcours AC de Kanjel

Op activiteitencentrum (AC) de Kanjel in Maastricht heeft hoofd Marian Jorna en cliënt Ludo Splinter op 25 maart het nieuwe fietsparcours officieel geopend. Hiermee ging een langgekoesterde wens van de cliëntenraad eindelijk in vervulling. Bij de opening waren ook de heren Frank Offermans en Bert Mulder aanwezig. Zij hebben een belangrijke bijdrage geleverd bij de totstandkoming van het parcours. Bert Mulder (voorzitter ouderraad) heeft Frank Offermans van Arnold Maassen bereid gevonden om het parcours aan te leggen en te sponsoren. Het resultaat mag er zijn, het is ontzettend mooi en de cliënten van AC de Kanjel zijn er erg blij mee. Het parcours wordt in het kader van participatie ook opengesteld voor de leerlingen van de nabijgelegen basisschool Het Spoor.

Duckrace Maastricht doneert € 12.500,- aan KBC de Grummelkes

Na een zonovergoten, succesvolle derde editie van de Duckrace Maastricht heeft de organisatie de balans opgemaakt. De Ronde Tafel 174 Maastricht zal in 2016 maar liefst € 40.174,- doneren aan goede doelen en verenigingen. Het primaire goede doel, Kinderbehandelcentrum de Grummelkes in Cadier en Keer, heeft een donatie van € 12.500,- ontvangen. Daarnaast kan Stichting de Gouwe in Maastricht een bedrag van € 7.500,- verwachten. De resterende gelden worden aan de verenigingen en nog te benoemen doelen gedoneerd gedurende het jaar. Het kinderbehandelcentrum zal deze donatie besteden aan de aanschaf van een speciale trampoline.

De Hoeskamer van Wittevrouwenveld

Op 22 maart is het project de Hoeskamer (huiskamer) van Wittevrouwenveld in Maastricht van start gegaan. Dit project is een bijzonder initiatief van bestuurders van verschillende organisaties zoals Envida, Levanto, Trajekt, Mondriaan en Radar samen met enkele actieve en betrokken burgers. Het idee achter de Hoeskamer is ontstaan omdat voor veel burgers (burgers in een kwetsbare positie, met psychische problematieken en/of een verstandelijke beperking) participeren niet altijd vanzelfsprekend is. Vanuit de buurt Wittevrouwenveld is door de burgers aangegeven dat er een behoefte is aan een ontmoetingsplaats. Een ontmoetingsplaats die laagdrempelig, gastvrij, veilig en uitnodigend is. Waar burgers naar vermogen kunnen meedoen! De Hoeskamer is voor alle inwoners van Wittevrouwenveld en omgeving. Men kan hier terecht voor een kopje koffie of thee, de krant, een spelletje, een praatje of een creatieve activiteit. Openingstijden: dinsdag, woensdag en donderdag van 13.00 - 16.00 uur. Adres: Trefcentrum, Edisonstraat 4, Maastricht

Opening fietsparcours AC de Kanjel

Overhandiging cheque Duckrace

Expositie 'Uit Ut Hoofd' galerie Ut Glaashoes

Agenda

Expositie

Galerie Ut Glaashoes expositie 'Uit Ut Hoofd' van Jorien Marks (atelier Ut Glaashoes) en kunstenaar Jeroen Meijs
t/m 16 september 2016

Adres: Galerie Ut Glaashoes, Wilhelminasingel 67, 6221 BG Maastricht
tel. 088 - 350 50 66
www.radar.org/ut-glaashoes
Facebook Radar Utglaashoes

Club- en Buurthuiswerk (CBW)

Juphuis Discoavonden
Vrijdagavond van 19.00 - 22.00 uur
26 augustus
23 september
28 oktober
25 november
Entree: € 2,-
Consumptie: € 1,50
Adres: 't Juphuis, Schandelerstraat 81, 6412 XM Heerlen

Disco de Ketel
Zaterdagavond van 19.00 - 21.30 uur
17 september
15 oktober
19 november
Entree: € 2,-
Consumptie: € 1,50
Adres: Ontmoetingspunt de Ketel
Dom. Hex.straat 70, 6231 HG Meerssen

Sport- en spelactiviteiten

Via Club- en Buurthuiswerk kun je deelnemen aan allerlei leuke en sportieve sport- en spelactiviteiten 'midden in de samenleving'. Er worden diverse activiteiten aangeboden in samenwerking met andere zorgaanbieders en reguliere verenigingen. Goed voor de gezondheid en natuurlijk voor de gezelligheid. Vragen? Neem contact op met Monique Hollanders van Club- en Buurthuiswerk op 06 - 11 53 22 17 of via mail cbw@radar.org

Oktoberfeest

Zondag 16 oktober
Polfermolen Valkenburg
Op zondag 16 oktober is er een heus Oktoberfeest in de Polfermolen in Valkenburg. Cliënten dienen zich tijdig aan te melden voor het feest. De entree is gratis. De flyer van deze activiteit wordt in augustus naar alle voorzieningen gestuurd.

Sinterklaasfeest

Zondag 13 november
Zaal Keulen Klimmen
Op zondag 13 november vindt het Grote Sinterklaasfeest plaats met Pipo Pé in zaal Keulen in Klimmen. De flyer van deze activiteit wordt in augustus naar alle voorzieningen gestuurd.

Voor meer informatie of vragen over het vrijetijdsaanbod voor cliënten van Radar, kun je terecht bij Monique Hollanders.

Mail: cbw@radar.org of telefonisch: 06 - 11 53 22 17.

Een cliënt vertelt...

Carlo Smeets Afscheid nemen van 'hotel mama' is niet eenvoudig

Je kind loslaten is niet eenvoudig. Zeker niet als je zoon of dochter een verstandelijke beperking heeft. Jo en Engeliën Smeets kunnen er over meepraten. Hun zoon Carlo is 37 jaar en woont nog thuis. Hij staat sinds enige tijd op de wachtlijst voor Begeleid Wonen in WV Het Centrum in Landgraaf. Ouders én zoon kijken er best wel tegenop. Tegelijkertijd vinden ze het een logische én noodzakelijke stap. Ze vertellen hier hun persoonlijke verhaal.

Carlo was bij zijn geboorte een gezonde baby. Maar na een oogoperatie, in zijn 2e levensjaar, sprak hij plotseling niet meer. "Of het aan de operatie heeft gelegen, zullen we nooit weten," zegt zijn moeder. "Maar omdat voordien alles normaal was, vermoeden we wel dat de ingreep iets met zijn beperking te maken heeft." Carlo heeft een vorm van autisme en een gedragsstoornis. Hij ging naar een medisch kinderdagverblijf en volgde daarna speciaal onderwijs bij De Buitenhof in Heerlen.

Aan het werk

"Op het moment dat Carlo van school kwam, viel hij eigenlijk tussen wal en schip," vertelt vader Jo. "Hij was te oud om nog naar school te gaan, maar te jong om te werken. Omdat thuis zitten ook geen optie was, kreeg hij arbeidstherapie bij activiteitencentrum (AC) De Muuële Beek. Hij werkte vervolgens enkele jaren bij AC Aksion en Heuschen & Schrouff." Dat laatste beviel Carlo minder goed. "Te saai," oordeelt hij. "Ik moest daar te veel zitten. Ik vind het juist leuk om te sjouwen en hard te werken." En laten dat nu net de vaardigheden zijn waaraan Gulpener Bierbrouwerij behoefte heeft! Carlo werkt nu al ruim 12,5 jaar bij de brouwerij. Hij vierde er onlangs zijn jubileum. Carlo: "Het bevalt goed bij de Gulpener. Ik werk er vijf dagen per week waarvan een dag zelfs zonder begeleiding. Wat ik moet doen? Lege vaten tillen, geschenkverpakkingen maken of flessen sorteren in de bottelarij. Leuk werk."

Roda en Pinkpop

Ook in het weekend is Carlo actief bezig. Hij voetbalt fanatiek bij voetbalclub SVN en speelde vorig jaar zelfs in de G-selectie van Roda! Dat Carlo supporter van Roda JC is, lijdt geen enkele twijfel, zijn kamer hangt vol met club-attributen. Carlo heeft een

seizoenkaart en mist geen enkele thuiswedstrijd. Hij is bovendien regelmatig bij de trainingen te vinden en inmiddels bepaald geen onbekende voor de spelers. Naast voetbal heeft Carlo een passie voor hardrock muziek. Sinds 1995 gaat hij elk jaar (in zijn eentje!) drie dagen naar Pinkpop. "Dan moet ik al de avond voordat de kaartverkoop begint in de rij gaan liggen voor een kaartje," lacht Carlo. "Dat doe ik niet alleen hoor, de vriend van mijn zus Lilian is er dan bijvoorbeeld ook. Een mobiele BBQ gaat mee!" Tot nu toe heeft Carlo elk jaar kaartjes kunnen bemachtigen. Jo: "Carlo komt tijdens Pinkpop wel elke avond naar huis. Overdag vermaakt hij zich prima in zijn eentje. Hij maakt snel contact, maar blijft bij niemand hangen en gaat zijn eigen weg."

Hotel mama

Carlo woont nog bij zijn ouders en alle drie zijn ze van mening dat de tijd dat hij op eigen benen gaat staan, dichterbij komt. "Ik vind het moeilijk," geeft Jo ruitertlijk toe. "Carlo is heel beschermd opgegroeid, heeft weinig meegemaakt en weet niet veel van de wereld. Wat komt er straks allemaal op hem af? Hij is nu gewend aan 'hotel mama' en zal nog veel moeten leren. Hij kan nogal drammen en heeft weinig geduld. Hij koopt graag. Als we ergens naar toe gaan, zeggen we dat pas op het laatste moment anders blijft hij erover doorgaan. Ik hoop dat hij straks weerstand kan bieden aan dingen die niet goed voor hem zijn. Daarover maak ik me zorgen. Mijn vrouw kijkt er overigens positiever tegenaan." "Ik kijk meer naar de mogelijkheden," zegt Engeliën. "Carlo woont straks samen met een hele groep andere bewoners, met wie hij hopelijk interesses deelt en dingen gaat ondernemen. Bij woonvorm Het Centrum is bovendien 24-uurs begeleiding, wat een hele geruststelling is. Het is natuurlijk niet zo dat ik blij ben dat hij weg gaat, maar eerlijk is eerlijk, het geeft ons ook meer vrijheid. Natuurlijk blijven we een oogje in het zeil houden. Het Centrum is hier in de buurt, dus dat is gemakkelijk genoeg. Jo is bewindvoerder en samen met onze dochter ben ik mentor van Carlo."

Gemengd

Carlo zelf heeft gemengde gevoelens. Hij woont graag thuis en is nu eenmaal geen grote fan van veranderingen. "Dat zie je bijvoorbeeld als we op vakantie gaan," zegt Jo. "Tegenwoordig mag Carlo de vakantiebestemming uitzoeken en dat doet hij met plezier. Maar als de dag van vertrek dichterbij komt, ziet hij er tegenop. Als we eenmaal in de bus zitten, valt alles van hem af en kan hij echt genieten." "Misschien gaat hij straks ook met reisjes vanuit Radar mee," hoopt Engeliën. "Hij wil heel graag een keer naar Barcelona en dan speciaal naar het stadion Camp Nou. Nu durft hij dat nog niet. Maar als hij eenmaal op zichzelf woont, komt dat misschien ook wel dichterbij."

Samen spelen en elkaar spelenderwijs versterken

Kinderen met én zonder beperking die samen spelen, samen eten, samen plezier maken en samen meedoen aan activiteiten. Kinderopvang Samen Spelen in Wyck en Kinderbehandelcentrum (KBC) De Grummelkes van Radar, laten zien dat dit kan! Sinds 1 maart is een groep van het KBC gevestigd bij Samen Spelen. Het gaat om vijf kinderen met een licht verstandelijke beperking met problemen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling.

John Swelsen, hoofd KBC De Grummelkes: "Dit initiatief sluit naadloos aan bij de maatschappelijke beweging waarbij mensen met een beperking zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Het is Radar's visie om kinderen zoveel mogelijk te ondersteunen in de eigen omgeving. Hierdoor kunnen zij in contact komen en blijven met buurt- en klasgenootjes, is er meer contact tussen ouders en wordt het netwerk groter. Bij Samen Spelen werken wij net zoals in het KBC aan de ontwikkeldoelen van de kinderen; behandelingen en therapieën lopen gewoon door. Dat gebeurt in een speciale parallelgroep. Daarnaast zijn er volop momenten waarop zij met de kinderen van de kinderopvang kunnen spelen en meedoen aan gezamenlijke activiteiten."

Contact met andere kinderen

Mariska van Sintfiet is moeder van Dylano uit de Grummelkes groep. Zij juicht het initiatief toe. "Wij zijn vooraf goed geïnformeerd door KBC De Grummelkes en waren heel blij dat deze mogelijkheid zich voordeed. Vooral het contact met andere kinderen vinden wij belangrijk. Dylano is vijf en een half en gaat heel graag naar school. Via de iPad krijgen wij dagelijks mee wat hij de hele dag doet en meemaakt. Het is erg leuk dat de verschillende groepen samen dingen ondernemen. Zo hebben ze bijvoorbeeld samen paaseieren gezocht. Dylano heeft ervan genoten."

Niet meer dan normaal

Pim en Joep, de twee zonen van Koen van der Sterren, zitten op de BSO van Samen Spelen. Koen van der Sterren staat helemaal achter deze ontwikkeling.

"Ik vind het eigenlijk niet meer dan normaal. Ik geef zelf privéles zwemmen aan twee kinderen met Down syndroom en wij hebben een neefje met Down. Voor kinderen met een verstandelijke beperking is het enorm belangrijk om op een laagdrempelige manier in contact te komen met andere mensen en kinderen. Ze leren ervan, en andersom leren de andere kinderen ook! Ik denk eerlijk gezegd dat kinderen amper in de gaten hebben dat de ander 'anders' is. Ze spelen gewoon samen en gaan gemakkelijk met elkaar om. Mooi toch?"

Kinderen leren van elkaar

Begeleidster Patricia Dohmen is enthousiast. "We hadden verwacht dat de kinderen misschien even moesten wennen aan de nieuwe locatie, maar dat viel reuze mee. Het nieuwe speelgoed werd direct uitgeprobeerd en de kennismaking met de peuters van Samen Spelen ging prima. De kinderen van de parallelgroep kunnen zich optrekken aan de peuters van Samen Spelen die leren om te gaan met kinderen die speciale zorg nodig hebben. "Deze samenwerking met KBC De Grummelkes sluit perfect aan op ons motto 'Samen Spelen, Samen Delen', aldus Janine Schell, eigenaar Samen Spelen. "De kinderen leren van elkaar en krijgen meer begrip voor elkaar. De peuters van Samen Spelen en de parallelgroep zien elkaar vooral bij het buiten spelen. Dat samen spelen verloopt heel natuurlijk. Ook de begeleiders weten elkaar te vinden en beschouwen elkaar als collega's. De stagiaires organiseren elke week een gezamenlijke activiteit voor de kinderen van beide groepen."

Samen aan tafel

De Grummelkes groep komt ook in contact met BSO-kinderen. "Ook dat gaat uitstekend," aldus Janine. "Op vrijdagen lunchen alle groepen samen en zitten de kinderen gezamenlijk aan tafel. Dat is een gezellige boel. Na het eten spelen de kinderen samen. Het is mooi om te zien dat de BSO-kinderen de Grummelkes helpen in het spel of hoe ze met bepaald speelgoed, zoals Kapla, moeten omgaan. In de meivakantie zijn beide groepen samen naar Fun Valley geweest, dat was voor iedereen een geweldig uitstapje." "Deze samenwerking is winst voor iedereen," vindt Janine. "Niet alleen de kinderen leren van elkaar, ook begeleiders steken dingen van elkaar op en versterken elkaar."

Met elkaar praten

Wilt u reageren op de column, stuur dan een e-mail naar: f.wilms@radar.org

Zo'n vijftig cliënten en hun vertegenwoordigers kunnen op dit moment zonder tussenkomst van begeleiders meekijken in hun elektronisch dossier, het ECD. Ze doen mee aan een pilot. Daarin testen we hoe we dit straks voor heel Radar mogelijk kunnen maken. Ik ben heel blij met deze stap. We willen graag dat de cliënten met steun van hun netwerk zélf eigenaar zijn van hun ondersteuningsplan. Dat plan is dan niet van ons, maar van de cliënt. Wij zijn daaraan ondersteunend. Dan is het toch vanzelfsprekend, dat de cliënt zijn eigen dossier zelf kan inzien zonder tussenkomst van begeleiders?

Toch is die gedachte nog geen gemeengoed in ons land. Ik merk het zelf, wanneer ik me als patiënt meld bij de dokter of de apotheek. Meestal is de dokter of de apothekersassistent met mij in gesprek, terwijl hij tegelijkertijd aan de computer werkt. Wat hij daar ziet en opschrijft, is voor mij niet te zien. Gelukkig gaat dat veranderen. Daar ben ik van overtuigd. In het Radboud Ziekenhuis in Nijmegen is het bijvoorbeeld al vanzelfsprekend. Als patiënt kun je via een code rechtstreeks terecht in je eigen dossier.

Dat willen we dus als Radar ook. Maar, hoe doe je dat dan? Hoe zorg je dat het ook een toegevoegde waarde heeft en de cliënt door de bomen tóch het bos blijft zien? En wat betekent dit dan voor de manier van rapporteren? Het zijn vragen die we momenteel onderzoeken in de pilot. De ervaringen bij de start zijn positief. De eerste deelnemers geven een gemiddelde waardering van een 8. Dat is veelbelovend. Natuurlijk lopen we ook tegen hobbels aan. Soms zijn die heel simpel. De naam- en adresgegevens staan bijvoorbeeld niet goed vermeld. Wanneer je als cliënt of verwante dat ziet, dan stel je je terecht vraagtekens. 'Als dat al niet klopt, wat zal dan van

de rest waar zijn?', kan dan al gauw je gedachte zijn. Soms zijn de hobbels steviger. Wanneer we bijvoorbeeld iets over de cliënt in het dossier zetten, zonder dit eerst met de cliënt te bespreken. Dat kan echt niet. Dan kan de cliënt tijdens het lezen van zijn dossier onaangenaam verrast worden.

Het doet dan ook een appél op onze professionaliteit om te zorgen dat de inzage in het dossier slaagt. Natuurlijk vraagt het de nodige aandacht en inzet. Het biedt tegelijkertijd zoveel voordelen. Het is een stimulans om dát op te schrijven, wat er echt toe doet. Om helder en duidelijk te zijn over verwachtingen. Om zorgvuldig te zijn. Om dat wat je mondeling samen besproken hebt te noteren, zodat alle betrokkenen het kunnen inzien. Maar misschien hoef ik die voordelen niet eens te noemen. We willen immers dat we met elkaar praten in plaats van over elkaar. Een elektronisch dossier dat door cliënten en hun vertegenwoordigers zelfstandig kan worden ingezien, is daarvoor een prachtige stimulans.

Frans Wilms,
bestuurder

Kennismaking nieuwe voorziening

BMV Aldenhof Cliënten leveren een grote bijdrage

Miranda Clement is cliënt bij Radar en werkt elke dinsdag in peuterspeelzaal de Paddenstoel, onderdeel van de brede maatschappelijke voorziening (BMV) Aldenhof in Hoensbroek. In korte tijd heeft Miranda zich hier onmisbaar gemaakt, net als overigens haar 12 collega's die met veel plezier in Aldenhof tal van taken en werkzaamheden op zich nemen. Aldenhof bewijst dat de bijdrage van mensen met een verstandelijke beperking heel goed werkt.

BMV Aldenhof bevindt zich in het centrum van Hoensbroek. Hier zijn onder meer een basisschool, peuterspeelzaal, kinderopvang, logopediepraktijk, buurtstichting, gymzaal en een welzijnsorganisatie gevestigd. Ook het nabijgelegen park dat een ontmoetingsplek wordt voor de wijk met onder meer een beweegtuin voor ouderen, een trapveldje voor de jeugd en een kruidentuin behoren tot de BMV. Allemaal maken zij gebruik van de diensten van Radar.

Volwaardig meedraaien

De cliënten verrichten bij Aldenhof uiteenlopende werkzaamheden. Ze verzorgen koffie en thee voor de leerkrachten, voeren huishoudelijke taken uit zoals afwassen, prullenbakken legen, schoonmaken van vergaderruimtes, schoonvegen van de gymzaal, buitenonderhoud, noem maar op. Jan van Baal, directeur van basisschool De Mheyster is enthousiast. "Eerlijk is eerlijk, aanvankelijk was ik best afwachtend en moest ik nog zien hoe dit allemaal ging lopen. Maar al vrij snel was ik 'om'. Want het werkt geweldig goed. Eigenlijk wint iedereen hierbij. De cliënten hebben zinvol werk en leveren een grote bijdrage aan het reilen en zeilen van deze BMV. Ze nemen ons werk uit handen en verrichten veel extra taken die anders misschien zouden blijven liggen omdat er te weinig tijd voor is. Ook de leerkrachten maken dankbaar gebruik van hun talenten, bijvoorbeeld in de voorbereiding van de lessen, spullen klaarleggen of opruimen. Grote winst is ook dat kinderen leren al op jonge leeftijd om te gaan met mensen die anders zijn dan zijzelf. Zo kunnen mensen met een verstandelijke beperking volwaardig meedraaien in de maatschappij."

Wethouder Peter van Zutphen (Wethouder Welzijn, zorg, herstructurering en wonen): "We juichen het als Heerlen enorm toe dat organisaties hun verantwoordelijkheid pakken en een

bijdrage leveren aan de maatschappij. Radar, maar ook andere organisaties hebben in Hoensbroek grote stappen gezet op dit gebied. De ontwikkelingen in Aldenhof zijn hier een goed voorbeeld van."

Ruimte

En dat is dan ook precies wat Radar voor ogen staat. De cliënten worden begeleid door Leon Korsten. "Het mooie van Aldenhof is, dat ons hier veel ruimte wordt geboden," vertelt hij. "Neem Miranda die elke dinsdag de helpende hand biedt in de peuterspeelzaal. Dat cliënten ook in de klas kunnen helpen, is redelijk nieuw. Voorwaarde was dat het de peuterleidsters niet extra mocht belasten. En het blijkt super goed te werken. Iedereen, Miranda voorop, is blij dat we dit hebben geprobeerd. Uitgangspunt is dat goed is gekeken naar de mogelijkheden en talenten van Miranda en welke taken daar het beste bij passen." Wat zijn die taken dan zoal? Miranda legt het uit: "De kinderen nemen fruit mee van thuis en dat haal ik 's morgens op. Ik zorg dat het op tijd geschild en gesneden is, leg het op bordjes en breng het terug naar de klas, zodat de kindjes het in de pauze kunnen opeten. Ook zet ik drinken klaar, ik zorg voor koffie en thee voor de leidsters en help met opruimen."

Met plezier naar het werk

Begeleider Leon besluit: "Het mooie aan hier werken is, dat je de cliënten ziet groeien. Ze merken dat ze hier echt een bijdrage leveren. De sfeer is hartelijk, iedereen doet mee en toont waardering. Langzaam maar zeker beginnen ze ook zelf initiatieven te ontplooiën. Ik werd laatst nog gebeld door een ouder van een van onze cliënten die aangaf dat zijn zoon nog nooit met zoveel plezier naar zijn werk was gegaan. Kijk, dan hebben we iets bereikt!"

Over de Wet Langdurige Zorg

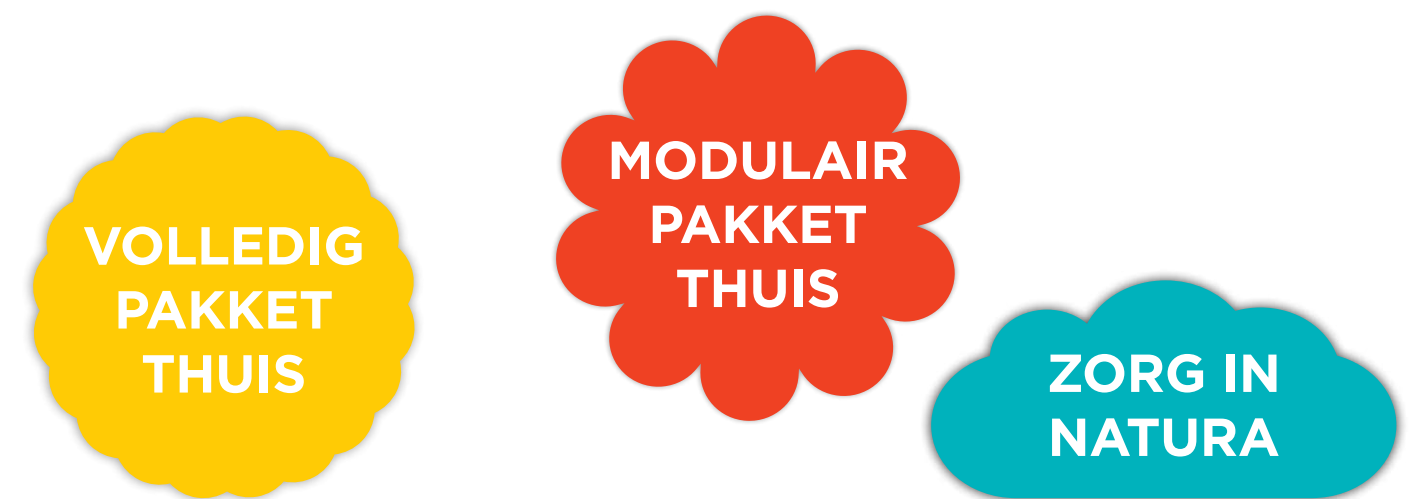
Welke leveringsvorm past het best?

Zorg in natura, Volledig Pakket Thuis of Modulair Pakket Thuis? Het zal cliënten met een Wlz-indicatie en hun verwanten soms duizelen. Want welke leveringsvorm past het best? En wat betekent dat dan? Jeanette Flapper, zorginkoop, en Marian Dirx, indicatiemedewerker, geven tekst en uitleg.

Jeanette: "Sinds 1 januari 2015 is de Wet Langdurige Zorg (Wlz) ingevoerd. Deze nieuwe wet vervangt de AWBZ en is bedoeld voor mensen die 24 uur per dag intensieve zorg of toezicht nodig hebben. Om zorg uit de Wlz te krijgen, moet een Wlz-indicatie worden aangevraagd bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Is de indicatie toegekend, dan kan de cliënt kiezen uit verschillende leveringsvormen. De leveringsvormen passen in het gedachtegoed dat cliënten, op welke manier dan ook, kunnen participeren in de samenleving en samen met hun netwerk een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven realiseren."

Zorgprofiel

Marian Dirx: "Het CIZ legt voor elke cliënt een zorgprofiel vast. Hierbij behoort een budget waarbinnen de zorg in de verschillende leveringsvormen gerealiseerd moet worden. Zorg in natura (in een instelling) is één mogelijkheid. Dit betekent dat de cliënt in een woonvorm woont. In de woonvorm wordt 24-uurs zorg geleverd en wordt verder alle noodzakelijke begeleiding, verzorging en eventueel behandeling geregeld. Cliënten kunnen er ook voor kiezen om zelf een woning te huren, bij hun ouders te wonen of samen te wonen met een partner. Is dat het geval, dan zijn er twee opties: Volledig Pakket Thuis (VPT) of Modulair Pakket Thuis (MPT)." Daarnaast kan de cliënt kiezen voor PGB (Persoonsgebonden Budget), waarbij hij zelf alle zorg inkoop, eventueel bij verschillende zorgaanbieders.

Recht op zorg

Met een VPT krijgt de cliënt alle zorg die hij ook in een woonvorm zou krijgen; behandeling indien nodig, vervoer naar dagbesteding, gezonde maaltijden, begeleiding, verzorging, hulp bij het huishouden, welzijnsactiviteiten en 24-uurs beschikbaarheid. Deze zorg moet volledig door Radar of een andere zorgaanbieder worden gerealiseerd. "Als de cliënt in zijn nabijheid voldoende hulp heeft, kan hij ook voor een MPT kiezen. Dat betekent dat hij een of meer modules uit het pakket kiest. Bijvoorbeeld alleen dagbesteding en persoonlijke verzorging. Welke zorg het beste past, bepaalt de cliënt met zijn netwerk. Radar of een andere zorgaanbieder denkt hierin mee. Belangrijk uitgangspunt bij de Wlz is dat de cliënt recht op zorg heeft," legt Jeanette uit. "Stel hij kiest voor MPT, maar zijn vraag verandert of een mantelzorger valt weg, dan zijn wij verplicht om per direct de nieuwe zorgvraag te beantwoorden. Een groot verschil met de Wmo is dat het netwerk weliswaar wordt bevestigd, maar dat er niet per se een beroep op wordt gedaan."

Vinger aan de pols

Een zorgprofiel heb je voor de rest van je leven. Dat betekent echter niet dat er geen wijzigingen mogelijk zijn. Marian noemt het voorbeeld van een Wlz-cliënt die alleen dagbesteding afneemt, terwijl de familie de rest van de zorg op zich neemt. Nu blijkt dat dit te zwaar wordt, wordt er ook begeleiding thuis aangevraagd. Of de jonge cliënt die bij Radar woont, maar nu zelfstandig een appartementje huurt met MPT. "In de praktijk zien we dat de voorkeur, zeker bij jongere cliënten, steeds meer uitgaat naar zelfstandig wonen met VPT of MPT. Het zorgkantoor eist overigens wel dat dit op een verantwoordelijke manier gebeurt en binnen

het gestelde budget. De verantwoordelijkheid voor het leveren van goede zorg op maat, ligt altijd bij de zorgaanbieder. Het is dus zaak continu vinger aan de pols te houden. Sowieso wordt het zorgplan elk half jaar geëvalueerd en zo nodig bijgesteld."

Eigen bijdragen

De cliënt betaalt voor alle leveringsvormen een eigen bijdrage, afhankelijk van het inkomen. De bijdrage is het hoogst voor zorg in natura. Voor VPT is de eigen bijdrage lager omdat de cliënt niet in een woonvorm woont maar zelf huur betaalt of bij ouders inwoont. Ook het MPT kent de lage eigen bijdrage voor verblijf, verminderd met een korting van € 136,- per maand. Het CAK berekent de hoogte van de eigen bijdrage en incasseert dit bedrag elke maand.

Weten waarvoor je kiest

"Het is niet eenvoudig," erkent Jeanette. "We zien in de praktijk vaak gebeuren dat cliënten eerst naar het Wmo-loket stappen, terwijl ze eigenlijk langdurige zorg nodig hebben. Gelukkig weten Wmo-consulenten steeds beter in te schatten wat de cliënt echt nodig heeft. Daarnaast komt het ook aan op kennis van zaken bij de cliënt en zijn netwerk, assertiviteit en het goed formuleren van de zorgvraag. De Wlz vraagt ook nogal wat van onze medewerkers die voortdurend moeten monitoren of de cliënt wel de juiste zorg ontvangt. Keuzevrijheid is mooi, maar het is wel belangrijk dat de cliënt weet waarvoor hij kiest."

Meer informatie over VPT of MPT, kijk op www.regelhulp.nl.
Typ in zoekveld VPT of MPT.

Servicepagina

Vertrouwenspersoon voor cliënten en ouders/(wettelijk) vertegenwoordigers
Mirjam Bouwens T 06-506 442 09

Klachtencommissie

Mevr. drs. Eugenie Duynstee,
ambtelijk secretaris
Randwycksingel 35
6229 EG Maastricht
T 06-461 542 33

Cliëntloket

Het cliëntloket van Radar is geopend van maandag tot en met vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur.

U kunt uw vragen ook altijd via e-mail stellen: clientloket@radar.org

Het cliëntloket is gevestigd aan Randwycksingel 35 in Maastricht.
T 088-350 50 02

Colofon

Echo is het informatieblad van Radar, dienstverlening aan mensen met een beperking. Dit blad verschijnt 3 maal per jaar en is geschreven voor ouders/vertegenwoordigers en externe relaties van Radar.

Redactie

Mascha Hacquier
(medewerker marketing en communicatie)
Deborah Heuts
(stafmedewerker marketing en communicatie)
Wies Janssen
(senior beleidsmedewerker)
Monique Cuypers
(medewerker toegangsteam)
Elvira van Bergen
(programmamanager zorginnovatie)

Ontwikkeling en productie

Mach3-Communicatie, Gronsveld
UnknownDesigners, Maastricht
Schrijen-Lippertz, Voerendaal

Fotografie

Philip Driessen, Maastricht
Archief communicatie (pag. 6 en 11)
Elsegreet Huynen (pag. 8 en 9)

Redactieadres

Radar, afdeling marketing & communicatie
Randwycksingel 35
6229 EG Maastricht
T 088-350 50 00
E communicatie@radar.org

© Radar

Alle rechten zijn voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactieraad houdt zich het recht voor ter publicatie aangeboden stukken te weigeren of aan te passen. Alle namen en gegevens van mensen die een bijdrage leveren zijn bekend bij de redactie. ISSN:1571-9324

Radar

Randwycksingel 35 | 6229 EG Maastricht
T 088 - 350 50 00 | receptie@radar.org

Volg Radar ook op Facebook en op Twitter

 StichtingRadar

 [Twitter stichting_radar](https://twitter.com/stichting_radar)

www.radar.org

Zó wil ik leven.